HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

1. verklaart het beroep, voor zoveel strekkende tot nietigverklaring van de op 30 mei 1968 plaats gehad hebbende behandeling, niet-ontvankelijk;

2. verklaart het besluit van 20 maart 1968, houdende tewerkstelling van verzoeker als raadadviseur, en dat van 26 juni 1968, houdende beëindiging van verzoekers dienst, nietig;

3. verstaat dat over het meer of anders gevorderde niet behoeft te worden beslist;

4. veroordeelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen in de kosten van het geding.

Aldus gedaan te Luxemburg, zes mei negentienhonderdnegenenzestig.

Mertens de Wilmars Monaco Donner

Uitgesproken ter openbare terechtzitting gehouden te Luxemburg op zes mei negentienhonderdnegenenzestig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President van de Eerste Kamer
J. Mertens de Wilmars

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL K. ROEMER VAN 13 MAART 1969 [1]

Mijnheer de President,
Mijne Heren Rechters,

In de zaak waarin ik thans heb te concluderen gaat het om het ontslag, aan een ambtenaar verleend in het kader van de reorganisatie waartoe in verband met de fusie der uitvoerende organen van de Gemeenschap moest worden overgegaan. Ik moge de feiten in het kort memoreren.

1 — Vertaald uit het Duits.

Verzoeker, een Nederlands onderdaan, trad in september 1952 bij de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal in dienst. In april 1959 ging hij over naar de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap, waar hij in de rang A 2 aan het hoofd stond van het Directoraat vervoerprijzen en -voorwaarden, ressorterende onder het Directoraat-generaal vervoer, dat voorts de Directoraten Organisatie van de vervoermarkt en Coördinatie van de investeringen en economische studies omvatte, terwijl ingevolge het verdrag tot instelling van een Raad en een Commissie van de Europese Gemeenschappen daartoe voorts het Directoraat vervoer van het Directoraat-generaal economie en energie van de vroegere Hoge Autoriteit is komen te behoren.

Zoals haar in bijlage I van het Fusieverdrag was opgedragen, ging de gemeenschappelijke Commissie over tot reorganisatie en rationalisatie der posten. Een en ander diende per 30 juni 1968 te zijn voltooid. Ingevolge de desbetreffende instructies van de Raad moest daarbij een aantal posten worden opgeheven, waartoe de Raad ter gelegenheid van de vaststelling van het nieuwe Statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen op 29 februari 1968 een bijzondere verordening heeft uitgevaardigd, welke op 5 maart 1968 in werking trad. Op 6 maart 1968 stelde de Commissie een nieuw organigram op, waarin op het Directoraat-generaal vervoer nog slechts drie in plaats van vier directoraten waren voorzien. Bij besluit van 20 maart werd tot bezetting der verschillende posten overgegaan. Verzoeker werd ontheven van de taak welke hij tot op dat ogenblik had vervuld en met handhaving van zijn rang voorlopig als raadadviseur verbonden aan het Directoraat-generaal vervoer. Bij brief van 31 mei 1968 deelde de voorzitter der Commissie verzoeker mede dat hem geen definitieve aanstelling kon worden aangeboden, zodat hij was geplaatst op de lijst van ambtenaren, „à l'encontre desquels dans les semaines à venir une mesure en vue de la cessation de service ... peut être prise". Op 19 juni 1968 diende verzoeker overeenkomstig artikel 90 van het Statuut een klacht in tegen het besluit van 20 maart 1968, zulks nadat hij reeds in een tot de voorzitter der Commissie gerichte brief van 14 april 1968 zijn bedenkingen tegen bedoeld besluit had kenbaar gemaakt. Ten slotte besloot de Commissie op 26 juni 1968 krachtens artikel 4, paragraaf 1, van 's Raads verordening 259/68 ten aanzien van verzoeker tot beëindiging van de dienst met ingang van 1 oktober 1968.

Het op 27 juli 1968 ingesteld beroep is in de eerste plaats tegen dit besluit gericht; verzoeker wenst het te zien nietigverklaard. Bovendien verlangt hij „voor zoveel nodig" nietigverklaring van het besluit van 20 maart 1968 en van een ander, in de brief van de voorzitter van 31 mei 1968 vermeld besluit en verzoekt hij het Hof uit te spreken, dat hij recht behoudt op zijn bezoldiging en op de aan zijn vroegere post verbonden voordelen. De Commissie meent daarenboven dat verzoeker in zijn vordering voor zoveel tegen de besluiten van 20 maart en 30 mei 1968 gericht, niet kan worden ontvangen. De vordering zou trouwens ongegrond moeten worden verklaard. Op de afzonderlijke punten van hetgeen door partijen is betoogd en op feitelijke detailvragen zal ik in het kader van de beoordeling rechtens nader ingaan.

Wat dit laatste betreft meen ik mijn standpunt als volgt te moeten formuleren :

I — Vragen de ontvankelijkheid betreffende

In de eerste plaats moeten de bedenkingen, door de Commissie ten aanzien van de ontvankelijkheid van een deel van het petitum ontwikkeld, worden onderzocht. Ik wil daartoe reeds thans overgaan, hoewel in zoverre slechts van „voor zoveel nodig" ingestelde vorderingen sprake is.

1 — *De vordering tot nietigverklaring van het besluit van 20 maart 1968*

Zoals gezegd trekt de Commissie de ontvankelijkheid van de vordering, voor zoveel zij het besluit van 20 maart 1968 betreft, in twijfel. Zij is van mening dat een instructie welke een ambtenaar met nieuwe werkzaamheden belast, diens statutaire rechten onverlet laat en — wanneer de nieuwe taak met zijn rang in overeenstemming is — niet als bezwarend is te beschouwen.

Echter komt mij, gezien 's Hofs jurisprudentie, dit standpunt aanvechtbaar voor, ook al laat men de stelling van verzoeker dat het besluit van 20 maart 1968 in feite selectief geweest is in die zin, dat men zich in het besluit tot beëindiging van de dienst daarnaar heeft gedragen, buiten beschouwing. — In zijn arrest van 5 mei 1966 [1] heeft het Hof

1 — Gevoegde zaken 18 en 35-65, Jurisprudentie Deel XII, blz. 170.

van Justitie reeds beslist, dat een overplaatsing — waarbij de ambtenaar in kwestie een nieuwe post krijgt toegewezen een bezwarende, voor beroep vatbare, maatregel kan opleveren wanneer daartoe niet om redenen van dienstbelang, doch met misbruik van discretionaire bevoegdheden wordt overgegaan. Een ambtenaar is alsdan in zijn vordering ontvankelijk wanneer van ter zake doende en onderling overeenstemmende aanwijzingen blijkt. Evenzo werd in het arrest van 11 juli 1968 [1] beslist, dat een in rechte aanvechtbare benadeling van de rechtspositie van een ambtenaar daarin kan bestaan, dat een deel der voorheen aan zijn gezag onderworpen diensten aan hem wordt onttrokken. Men blijft in de lijn van deze jurisprudentie door aan te nemen, dat ook het opdragen van andere werkzaamheden (in casu in dier voege dat, zij het tijdelijk, een ambtenaar die tot op dat ogenblik aan het hoofd van een directoraat stond, als hoofdadministrateur wordt tewerkgesteld) bezwarend kan zijn, vooral wanneer zoals verzoeker heeft gesteld aan de nieuwe functie in feite in het geheel geen werkzaamheden verbonden zijn. — Het lijdt derhalve geen twijfel, dat verzoeker in dit deel van zijn vordering kan worden ontvangen.

2 — *De vordering tot nietigverklaring van het besluit van 30 mei 1968*

Hetzelfde geldt niet zonder meer voor het besluit van 30 mei 1968. Zoals wij uit de schriftelijke procedure weten, nam de Commissie toen het besluit „d'envisager de procéder à une mesure de cessation définitive de fonctions". Dit besluit betrof de post van enige ambtenaren, onder meer die van verzoeker. Voorts wordt in het desbetreffende proces-verbaal gezegd : „Monsieur le Président informera les intéressés de cette intention, afin qu'ils puissent soumettre leurs observations éventuelles à la Commission avant que celle-ci arrête sa décision finale". Een mededeling als bedoeld was vervat in de aan verzoeker gerichte brief van 31 mei 1968.
Op grond hiervan kan bedoeld besluit niet geacht worden verzoekers rechtspositie definitief te hebben betroffen. Er is veeleer sprake van een voorbereidende handeling, de aankondiging van een later besluit welks inhoud nog niet was vastgelegd. In die richting wijst de omstandigheid dat verzoeker — en de andere betrokken ambtenaren — werden uitgenodigd opmerkingen in te dienen. Zo ook het feit, dat na dit tijdstip een der op de lijst voorkomende ambtenaren in de rang A 2 alsnog tot hoofd van een directoraat werd benoemd en dat aan anderen posten „de la carrière immédiatement inférieure" werden toegewezen (zoals kan worden ontleend aan een ongedateerde mededeling van de vice-voorzitter der Commissie welke zich in verzoekers persoonsdossier bevindt). Het besluit van 30 mei 1968 kan, ten aanzien van verzoeker, al evenmin rechtstreeks bezwarend worden genoemd als het geval bleek te zijn met de — overigens *bindende* — adviezen der integratiecommissie ingevolge artikel 102 van het Statuut. Ik verwijs in dit verband naar 's Hofs arrest van 1 juli 1964 [2] en ik stel voor de vraag naar de ontvankelijkheid van de vordering tot nietigverklaring van het besluit van 30 mei 1968 ontkennend te beantwoorden.
Tot verdere vragen betreffende de ontvankelijkheid der vordering zie ik geen aanleiding. Voor zoveel de ontvankelijkheid der afzonderlijke *grieven* wordt bestreden, zal ik daarop bij de bespreking van verzoekers betoog nader ingaan.

II — De hoofdzaak

In de hoofdzaak behoeven wij ons thans nog slechts bezig te houden met de besluiten van 20 maart en 26 juni 1968. Daarbij dient men te bedenken dat het besluit van 26 juni 1968 volgens verzoeker slechts als een herhaling van de op 20 maart 1968 genomen maatregel is te beschouwen. Hij heeft er dan ook van afgezien ten aanzien van het besluit van 20 maart bijzondere grieven te ontwikkelen en richt zijn betoog, voor zoveel het niet kennelijk alleen het besluit van 26 juni betreft, gelijkelijk tegen beide besluiten. Men houde dit tot goed begrip van de hierna volgende uiteenzetting voor ogen.

Eerste grief

Verzoeker bedient zich met name van de grief, dat aan de genomen besluiten geen vergelijkend onderzoek is voorafgegaan naar de kwaliteiten van de ambtenaren die door een maatregel als bedoeld in artikel 4 van 's Raads verordening 259/68 konden worden getroffen. Zulks is stellig het belangrijkste probleem in

1 — Zaak 16-67, Jurisprudentie Deel XIV, blz. 425.
2 — Zaak 26-63, Jurisprudentie Deel X, blz. 726.

dit geding; men dient evenwel meerdere vragen te onderscheiden. In de eerste plaats vrage men zich af of zodanig vergelijkend onderzoek voor ambtenaren van verzoekers rang wel nodig was. Voorts moeten wij nagaan óf het heeft plaatsgevonden en, zo ja, wanneer en hoe.

De eerste vraag levert weinig moeilijkheden op. Ook de Commissie is namelijk van mening, dat tot zodanig onderzoek moest worden overgegaan. — Eigenlijk kan men zich hierover verbazen, want artikel 4, alinea 2, van genoemde verordening luidt als volgt: „Indien de Commissie ten aanzien van ambtenaren *van andere rangen dan A 1 en A 2* de in lid 1 bedoelde maatregelen overweegt te nemen, stelt zij ... voor iedere rang een lijst vast van de door deze maatregelen getroffen ambtenaren, waarbij rekening wordt gehouden met de bekwaamheid, de prestaties, het gedrag in de dienst, de gezinsomstandigheden en de diensttijd van de ambtenaren". Het ware evenwel onjuist uit deze bepaling te concluderen, dat de Commissie ten aanzien van de voor beëindiging van het dienstverband in aanmerking komende ambtenaren in de rangen A 1 en A 2 haar keuze in volledige vrijheid heeft kunnen bepalen. Men dient niet te vergeten, dat het aangehaalde voorschrift met het oog op *buitengewone* omstandigheden werd gecreëerd, namelijk teneinde in verband met de fusie van de uitvoerende organen der Gemeenschappen te komen tot inkrimping van het aantal posten. Wanneer in verband hiermede de dienst van een ambtenaar wordt beëindigd, staat dit niet gelijk met een ontheffing als waartoe in het kader van het normale beleid der administratie krachtens artikel 50 van het Statuut kan worden overgegaan. Al kunnen de maatstaven van artikel 4, lid 2, derhalve voor ambtenaren in de rangen A 1 en A 2 niet als stringent worden beschouwd zodat de administratie in zoverre over verder gaande discretionaire bevoegdheden beschikt, dan nog mag worden verlangd dat zij bij de uitoefening dier bevoegdheden *doelmatig* tewerk gaat. Dan moet, met name ook in het belang van de dienst, een groot aantal factoren objectief tegen elkander worden afgewogen en dat is juist wat partijen eensluidend hebben omschreven als een vergelijkend onderzoek naar de kwaliteiten der ambtenaren ten aanzien van welke diende te worden gekozen tussen beëindiging en handhaving van het dienstverband.

Wanneer wij ons vervolgens afvragen of in casu zodanig onderzoek heeft plaatsgehad, ligt het voor de hand dat men zich in de eerste plaats aan de processen-verbaal van de zittingen der Commissie houdt. Tweemaal wordt in dat betreffende de zitting van 20 maart 1968 gezegd: „Après s'être fait communiquer les dossiers personnels de l'ensemble des fonctionnaires des grades A 2 en service auprès de la Commission, et après avoir procédé à un examen comparatif attentif, la Commission prenant en considération l'intérêt du service et les exigences d'une saine rationalisation, arrête les décisions suivantes". — Hiermede kan door ons evenwel geen genoegen worden genomen, immers verzoeker, die niet ontkent dat tot een *algemeen* onderzoek is overgegaan, heeft met zoveel woorden betoogd dat het zich vóór het besluit van 20 maart 1968 niet tot *zijn persoon* heeft uitgestrekt. Hij geeft te dien aanzien de volgende verklaring: maanden tevoren, namelijk in december 1967, deed hij de hiërarchisch boven hem gestelde directeur-generaal weten, dat hij de dienst *vrijwillig* zou willen verlaten. Daarbij gaf de doorslag, dat het hem niet was gelukt aan de last der Commissie tot verkoop van een hem toebehorend rijnmotorvaartuig gevolg te geven. Bovendien ging hij er van uit, dat door de Commissie een voorstel was gedaan tot vaststelling ener regeling betreffende de beëindiging van de dienst van een aantal ambtenaren in het kader der rationalisatie. Er was dan ook — en hij heeft dit meermalen, ook aan een lid der Commissie uiteengezet — slechts van een *voorwaardelijke* bereidverklaring sprake. Toen bleek dat de voorwaarden waarvan deze bereidverklaring afhankelijk was gesteld, niet werden vervuld (omdat besprekingen betreffende verkoop van zijn motorboot tot niets bleken te leiden en de voorstellen der Commissie niet in hun oorspronkelijke vorm door de Raad werden overgenomen), heeft hij in een brief aan de hiërarchisch boven hem gestelde directeur-generaal, gedagtekend 11 maart 1968, uitdrukkelijk verklaard niet langer bereid te zijn de dienst der Commissie vrijwillig te verlaten. Nochtans is de Commissie er in haar besluit van 20 maart 1968 van uitgegaan dat verzoeker zelf ontslag wenste te nemen en *om die reden* heeft zij verzoeker uitgeschakeld, toen het erom ging de drie directeursposten welke voortaan tot het Directoraat-generaal vervoer zouden behoren, te bezetten.

De geschetste gang van zaken is kennelijk met de feiten in overeenstemming, zoals blijkt uit een schrijven dat door een aan de zitting van 20 maart deelnemend lid der Commissie op 22 maart tot de boven verzoeker gestelde directeur-generaal werd gericht. Daarin wordt verzoekers brief van 11 maart 1967 (bedoeld zal zijn 1968) — dat wil zeggen zijn besluit op zijn aanvankelijke bereidverklaring terug te komen — tardief genoemd en voorts

gezegd : „en effet, à la suite de la décision de la Commission de réduire au nombre de trois les quatre directions sortant des anciens organigrammes, un choix douloureux *aurait dû être opéré* entre les quatre titulaires, dont les qualités personnelles et professionnelles sont excellentes. La décision que M. Reinarz vous avait communiquée en son temps *nous a permis d'éviter ce choix pénible, tout en tenant compte des desiderata personnels* de M. Reinarz. Comme vous ne l'ignorez pas, *la Commission a tenu compte de cette proposition et a donc désigné les trois autres* titulaires pour assumer les fonctions des trois directions nouvelles".

Derhalve staat vast, dat men verzoeker heeft uitgeschakeld bij het onderzoek waartoe op 20 maart 1968 met het oog op de bezetting van de drie directeursposten op het Directoraat-generaal vervoer werd overgegaan, en wel om redenen welke op bedoeld tijdstip hun geldigheid hadden verloren. Het gaat niet aan om — zoals de Commissie in strijd met de duidelijke bewoordingen van voormeld schrijven van 22 maart 1968 doet — er zich ten betoge van het tegendeel op te beroepen dat de noodzakelijke overwegingen van dienstbelang in ieder geval tot een afweging der onderscheiden gezichtspunten zouden hebben geleid waarbij verzoekers persoon toch een rol zou hebben gespeeld: het is immers kennelijk niet hetzelfde zich af te vragen of het dienstbelang zich voor wat verzoeker betreft *tegen* beëindiging van de dienst verzet óf na te gaan wie van de vier gelijkelijk belanghebbende ambtenaren voor onvrijwillig ontslag in aanmerking moet komen. Mocht derhalve blijken dat de beslissende keuze in maart 1968 werd gedaan, dan zou van vormverzuim moeten worden gesproken nu de administratie, uitoefenende haar discretionaire bevoegdheden, op een punt van wezenlijk belang in gebreke is gebleven.

Het is evenwel, gezien het voorhanden materiaal, processueel niet boven twijfel verheven dat het besluit van 20 maart 1968 in feite als een beslissende selectie was te beschouwen. De Commissie bestrijdt dit, wijzende op hetgeen nadien heeft plaatsgevonden en met name op het besluit van 26 juni 1968. Men kan zich inderdaad voorstellen dat een *definitief* vergelijkend onderzoek eerst na 20 maart 1968 heeft plaatsgevonden, ook ten aanzien van verzoeker die — zoals wij weten — zowel op 14 april als op 19 juni 1968 uitdrukkelijk bedenkingen tegen het besluit van 20 maart naar voren bracht. Hoe een en ander zich heeft toegedragen kan slechts bij een nauwgezet onderzoek der feiten blijken. Wij moeten derhalve nagaan wat er in bedoelde maanden is gebeurd.

Wij vernamen dat de Commissie op 6 maart 1968 haar organigram voor de hogere rangen heeft vastgesteld en dat in verband hiermede *een* directeur behorende tot het Directoraat-generaal vervoer moest afvloeien. Op 20 maart 1968 werden drie der tot dan toe in functie zijnde directeuren van dit directoraat-generaal in hun ambt gehandhaafd en verzoeker voorlopig tot raadadviseur benoemd. Op 25 maart stelde de Ministerraad de begroting der Commissie voor 1968 vast. Zoals te verwachten viel werd daarin drastisch bezuinigd; het aantal A 2-posten werd van 120 tot 95 verlaagd. Tot 18 april konden belanghebbende ambtenaren te kennen geven dat zij de dienst *vrijwillig* wensten te verlaten. Dienovereenkomstig werd, zoals reeds ter zitting van 20 maart was voorzien, op 30 mei de lijst vastgesteld van de ambtenaren die in de termen vielen voor beëindiging van de dienst. Met zoveel woorden werd tot hun de uitnodiging gericht nopens dit hun medegedeelde voornemen hun standpunt uiterlijk op 20 juni te bepalen. De verdere voorbereiding der op 26 juni genomen besluiten tot beëindiging van de dienst vond plaats op grondslag van de mededeling van de vice-voorzitter der Commissie en op aanbeveling van de kabinetschefs (dit blijkt uit een nota van 24 juni welke zich in verzoekers persoonsdossier bevindt).

Wanneer men deze gang van zaken voor ogen houdt en zich doel en betekenis der verschillende etappes realiseert, krijgt men inderdaad de indruk dat de beslissende selectie van ambtenaren die bij de Commissie in dienst zouden blijven reeds *voor* 20 maart heeft plaatsgehad. Het zou mijns inziens geen zin hebben gehad tot het bezetten van posten volgens het nieuwe organigram — zonder enig voorbehoud — over te gaan om eerst daarna te beslissen wie zijn ambt definitief zou behouden. Voor degenen die in het kader der op 20 maart genomen maatregelen zich geen definitieve post zagen toegewezen bleef derhalve alleen het vooruitzicht bestaan dat in de begroting van 25 maart mogelijkerwijze meer posten zouden worden goedgekeurd (hetgeen gezien de voortdurende contacten tussen Commissie en Raad hoogst twijfelachtig was), dan wel de mogelijkheid dat door aanmeldingen voor vrijwillig ontslag — tot uiterlijk 18 april — posten vrij zouden komen waarover door de Commissie mocht worden beschikt. Slechts *in zoverre* mocht derhalve door de voor beëindiging van dienst in aanmerking komende ambtenaren nog op een vergelijkend onderzoek worden gerekend; het was echter zeer onwaarschijnlijk dat wederom *over de gehele linie* tot een onderzoek betreffende alle be-

trokken ambtenaren zou worden overgegaan. Deze indruk wordt bevestigd door het reeds vermelde schrijven van een lid der Commissie aan het hoofd van het Directoraat-generaal vervoer van 22 maart 1968, in welks slotzin wordt gezegd *„une remise en question de choix* conduirait, en Commission, à une rédiscussion d'un équilibre géographique très péniblement acquis". Daaruit blijkt dat niet aan een herhaling van het vergelijkend onderzoek was gedacht. Ook is in de processenverbaal van latere zittingen niet meer, zoals in dat van 20 maart 1968, sprake van een „examen comparatif attentif" van de persoonsdossiers van alle ambtenaren in de rang A 2. Niets van dien aard valt te lezen in het proces-verbaal van de zitting van 30 mei. In dat betreffende de zitting van 26 juni wordt weliswaar gewag gemaakt van een „nouvel examen de l'ensemble des dossiers", doch het ligt voor de hand aan te nemen dat dit „examen" slechts de dossiers heeft betroffen van de ambtenaren welke als voor beëindiging van de dienst in aanmerking komende op de lijst van 30 mei waren geplaatst. Daarop wijst dat alleen hun de gelegenheid was geboden hun standpunt te bepalen (waartoe bij wijziging van de selectie voor wat de andere ambtenaren betreft in verband met de per 30 juni aflopende termijn geen gelegenheid meer bestond). En daarop wijzen niet in de laatste plaats bepaalde formuleringen der aan de zitting van 26 juni voorafgegane mededeling van de vice-voorzitter der Commissie en de nota van de secretaris van het uitvoerend orgaan, gedagtekend 24 juni.

Moeten wij er op grond van een en ander van uitgaan, dat de eigenlijke selectie van ambtenaren wier dienst zou worden beëindigd, in feite op 20 maart 1968 heeft plaatsgevonden en dat verzoeker daarbij voor zoveel het noodzakelijk vergelijkend onderzoek betreft is uitgeschakeld alsook dat aan latere ambtshandelingen niet meer een even breed opgezet onderzoek als dat van 20 maart is voorafgegaan, dan volgt daaruit dat niet alleen met betrekking tot het besluit van 20 maart 1968, doch ook ten aanzien van dat van 26 juni van een vormfout moet worden gesproken. De vordering is derhalve gegrond, zodat genoemde besluiten moeten worden nietigverklaard.

Gezien dit resultaat is een bespreking van de overige middelen eigenlijk overbodig. Volledigheidshalve wil ik er echter althans summier op ingaan.

Tweede grief

In de tweede grief wordt allereerst betoogd, dat het besluit van 26 juni onvoldoende met redenen omkleed is, met name omdat daaruit niet blijkt of het vergelijkend onderzoek betreffende de ambtenaren in de rangen A 1 en A 2 zich ook tot de raadadviseurs heeft uitgestrekt, welke categorieën men onderling heeft vergeleken en volgens welke maatstaven men daarbij is tewerkgegaan.

Ik zou allereerst willen opmerken, dat de bewoordingen van het besluit mij niet onduidelijk voorkomen. Waar sprake is van een „examen comparatif des diverses situations des fonctionnaires de grades A 1 et A 2", is natuurlijk niet een *algemeen* onderzoek, doch slechts een vergelijking van *voor vergelijking vatbare* situaties, dat wil zeggen een vergelijkend onderzoek voor ambtenaren in de rang A 2 bedoeld. — Voorts lijkt het mij duidelijk, dat het binnen de rang A 2 alle daartoe behorende ambtenaren, derhalve ook de zogenaamde raadadviseurs, heeft betroffen. Een toelichting op dit punt verwachtte ik dan ook niet in het besluit aan te treffen.

Afgezien daarvan lijkt het mij zeer dubieus, of besluiten welke overeenkomstig artikel 4 van 's Raads verordening 259/68 voor ambtenaren in de rangen A 1 en A 2 genomen, wel — in materiële zin — behoeven te worden gemotiveerd. Wij zagen weliswaar dat de Commissie in haar handelen ook in zoverre niet geheel vrij is; het is echter veelzeggend dat juist de rangen A 1 en A 2 van de regeling van artikel 4, lid 2, zijn uitgezonderd. Voor wat deze ambtenaren betreft gelden derhalve niet slechts de aldaar vermelde maatstaven, doch — in het kader van een doelmatige uitoefening der desbetreffende discretionaire bevoegdheden — ook andere crieteria, welke zich noch voor een uitputtende opsomming noch — voor zoveel zij tot waardeoordelen aanleiding geven — voor controle door de rechter lenen. Derhalve zou ik, in de lijn blijvend van het aan artikel 50 van het Statuut [1] te ontlenen beginsel, menen dat van een motiveringsplicht voor besluiten nopens beëindiging van de dienst van ambtenaren in de rang A 1 en A 2 niet kan worden gesproken, in ieder geval niet voor wat *materiële* rechtsoverwegingen betreft, dat wil zeggen voor zoveel het om meer gaat dan om het releveren van de rechtsgrondslag dier besluiten en de gevolgde voorbereidende procedure.

In verband met het tweede middel wordt bo-

1 — Men vergelijke artikel 50 met de artikelen 44 en 51.

vendien betoogd — en dit heeft met de motiveringsplicht eigenlijk niets uitstaande —, dat de Commissie verzoeker in dienst had moeten houden, wanneer *objectieve* maatstaven als anciënniteit, wetenschappelijke capaciteiten, ervaring en gezinslasten zouden zijn aangelegd. De in het schrijven van een lid der Commissie van 22 maart voorkomende vaststelling, dat de persoonlijke en professionele hoedanigheden van alle vier directeuren van het Directoraat-generaal vervoer uitstekend zijn, zou tot deze conclusie dwingen. Ook in zoverre heeft verzoeker het gelijk niet aan zijn zijde. Men behoeft slechts te wijzen op het zojuist vermelde feit, dat bij de in artikel 4 voorziene selectie een groot aantal gezichtspunten in aanmerking moeten worden genomen, zoals de persoon van de betrokken ambtenaar en verdere voor het Hof „imponderabele" criteria. Het schijnt derhalve in casu uitgesloten, dat het Hof in zijn arrest tot een *positieve* uitspraak als door verzoeker verlangd, zou kunnen komen.
Het tweede middel levert derhalve geen nadere grond op tot toewijzing van de vordering.

Derde grief

Hetzelfde geldt voor de derde grief, inhoudende dat uit het besluit van 26 juni niet blijkt of de Commissie op de *persoonsdossiers* van de betrokken ambtenaren acht heeft geslagen. Het middel wordt verder niet besproken, zodat verzoeker zich er blijkbaar niet verder van heeft willen bedienen, kennelijk omdat hij zich er bij lezing van het proces-verbaal van de desbetreffende zitting der Commissie van heeft kunnen overtuigen, dat de Commissie „l'ensemble des dossiers" heeft onderzocht.

Vierde grief

Ook de vierde grief vergt geen uitvoerige bespreking. Verzoeker acht de motivering van het besluit onjuist, nu acht werd geslagen op in verzoekers brief van 19 juni voorkomende verklaringen. Deze brief behelsde evenwel niet — zoals de Commissie voorgeeft — verzoekers standpunt ten opzichte van de hem aangekondigde beëindiging van zijn dienst, doch een formele klacht tegen het besluit van 20 maart. Bovendien is op deze brief niet behoorlijk geantwoord.
Buiten beschouwing kan blijven of verzoeker zich van dit middel tardief heeft bediend dan wel in zijn grief kan worden ontvangen omdat het, naar men kan staande houden, reeds summier in het verzoekschrift was geformuleerd. Zijn desbetreffend betoog kan verzoeker namelijk in geen geval baten. Men kan de Commissie, welbeschouwd, niet verwijten dat zij passages van verzoekers klacht van 19 juni ten onrechte als opmerkingen in de zin van haar uitnodiging van 31 mei heeft beschouwd, immers in deze klacht heeft verzoeker in materiële zin zijn standpunt ten aanzien van de beëindiging van zijn dienstverband bepaald. — Bovendien lijkt het in casu voor de beoordeling van geen belang of de klacht van 19 juni bij afzonderlijk schrijven werd beantwoord of niet. In het besluit tot beëindiging van de dienst werd namelijk tevens verzoekers tewerkstelling als raadadviseur beëindigd, waardoor hem de gelegenheid werd geboden tegen het besluit van 20 maart op te komen.

Vijfde grief

De vijfde grief draagt echter een ernstiger karakter. Zij houdt in, dat een van de vier directeuren van het Directoraat-generaal vervoer begin september 1968 de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, zodat hij de dienst van de Gemeenschap moest verlaten. Nochtans besloot de Commissie in verband met de volgens artikel 4 van 's Raads verordening 259/68 te nemen beslissingen deze ambtenaar met een directoraat te belasten, kennelijk om de post later aan een ambtenaar van dezelfde nationaliteit te kunnen toewijzen (hetgeen vervolgens in januari 1969 is geschied). — De Commissie bestrijdt zulks niet, doch betoogt dat zij gerechtigd was om bij de ambtenaren die in dienst zouden blijven behalve de leeftijd ook de prestaties en de handhaving van het geografisch evenwicht in aanmerking te nemen. Deze gedachte wordt trouwens ook reeds tot uitdrukking gebracht in de genoemde brief van een lid der Commissie van 22 maart, volgens welke „une remise en question de choix conduirait, en Commission, à une rédiscussion d'un équilibre géographique très péniblement acquis".
Alvorens deze grief te onderzoeken — waarbij er in afwijking van het tot nu toe verkregen resultaat van zal moeten worden uitgegaan, dat een vergelijkend onderzoek *wel* heeft plaatsgehad — zij er aan herinnerd dat de maatregelen van het jaar 1968 een buitengewoon karakter droegen, namelijk om te komen tot vermindering van de personeelssterkte en rationalisering van de dienst der Commissie. Voor een groot aantal loopbanen welke

rechtens als loopbanen voor het leven bleken te moeten worden beschouwd en zonder de fusie der uitvoerende organen in stand zouden zijn gebleven, betekenden zij een voortijdig einde. — Het lag, zo gezien, voor de hand bij het doen van een keuze uit de verschillende ambtenaren die — naar luid van de brief van 22 maart — allen over uitstekende persoonlijke en professionele kwaliteiten beschikten, de maatregel bij voorkeur toe te passen op een ambtenaar wiens diensttijd toch spoedig zou zijn afgelopen. Ook uit een oogpunt van dienstbelang konden zijn prestaties bij het afwegen der verschillende in aanmerking komende factoren slechts een geringe rol spelen, omdat men het op grond van bepalingen van dwingend recht enige maanden later toch zonder hem zou moeten stellen. Daartegenover stonden de belangen van jongere collega's, die weliswaar geen absoluut recht konden doen gelden, doch wel continuering van hun Europese loopbaan mochten verwachten.

Wanneer tegen dit prima vistu klemmend betoog van de Commissie wordt ingebracht dat een besluit als bedoeld ertoe zou hebben geleid dat tot het Directoraat-generaal vervoer behalve een Italiaanse directeur-generaal slechts twee uit de Benelux-landen afkomstige directeuren en een Duitse directeur zouden hebben behoord, is dat uit een oogpunt van „équilibre géographique" een imponerend argument. Dringende redenen van dienstbelang kunnen echter slechts een argument tegen zulk een onvolkomen spreiding opleveren wanneer is bewezen dat men er in de andere rangen van het Directoraat-generaal vervoer (bij voorbeeld bij ambtenaren in de rangen A 3 en A 4) niet voor had gezorgd te beschikken over technisch personeel uit het land waartoe de directeur die in september de dienst verliest behoorde. De in het kader van het Statuut uiteraard secundaire gedachte, dat naar behoud van een zo breed mogelijke geografische spreiding moest worden gestreefd, mag er stellig niet toe leiden dat de rangen per dienst op zichzelf worden beschouwd. Nu de Commissie voormeld bewijs niet heeft geleverd, kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat haar keuze, welke ertoe heeft geleid dat verzoeker de dienst moest verlaten, onjuist is geweest. Zij is met name aanvechtbaar omdat een voor de verzoeker in aanmerking komende directeurspost blijkbaar voor een onderdaan van een ander land *gereserveerd* moest blijven, hetgeen met de beginselen van artikel 7 en artikel 27, alinea 3, van het Statuut — zoals die in de jurisprudentie werden uitgewerkt — niet te verenigen is.

Een en ander levert, minstgenomen, een belangrijke aanwijzing op dat aan de bestreden besluiten nog verdere gebreken kleefden, welke de vordering, indien niet reeds uit anderen hoofde gegrond, voor toewijzing vatbaar zouden doen zijn, althans aanleiding zouden moeten geven tot een verder gaand feitelijk onderzoek.

Zesde grief

De zesde grief houdt ten dele verband met opmerkingen welke in verband met de motiveringskracht reeds werden gemaakt. Gezien verzoekers anciënniteit, zijn staat van dienst bij de Hoge Autoriteit, zijn ervaring en zijn wetenschappelijke capaciteiten had men om redenen van dienstbelang van zijn medewerking geen afstand mogen doen. Ik kan in zoverre naar hetgeen ik hiervoor heb betoogd verwijzen en volsta ermede nog eenmaal op te merken, dat de hantering van zulke — ten dele tot waardeoordelen leidende — maatstaven tegenover andere belanghebbenden niet ter beoordeling van het Hof van Justitie staat, omdat van kennelijke onjuistheid geen sprake is. Ook de zesde grief is derhalve voor de beoordeling van het verzoek irrelevant.

Zevende grief

Ten slotte betoogt verzoeker, dat de bestreden besluiten in feite verkapte strafmaatregelen zijn. Zulks zou volgens hem blijken uit het feit dat een andere ambtenaar met de leiding van het vroeger aan zijn zorgen toevertrouwde directoraat belast werd. Dat er echter geen grond aanwezig was om aan verzoeker strafmaatregelen op te leggen en bovendien de voorgeschreven procedure niet is gevolgd, is volgens hem een reden te meer om tot nietigverklaring der besluiten over te gaan.

Ook aan deze grief behoeven niet veel woorden gewijd. Verzoeker heeft haar namelijk in het geheel niet geadstrueerd. Met name heeft hij niet aangetoond, dat de Commissie blijkens bepaalde aanwijzingen de bedoeling heeft gehad strafmaatregelen te nemen. Aan zijn stelling kunnen derhalve rechtens geen consequenties worden verbonden, wel zal men — zoals de Commissie meent — het middel bij gebreke van motivering *niet-ontvankelijk* moeten achten.

III — Samenvatting

Ik moge thans mijn conclusie als volgt samenvatten.

Het onderzoek naar de feiten leidde tot de vaststelling, dat met betrekking tot de handelingen welke in feite tot beëindiging van verzoekers dienst hebben geleid, van onjuiste uitoefening van discretionaire bevoegdheden kan worden gesproken, nu verzoeker bij een vergelijkend onderzoek naar de kwaliteiten van ambtenaren te wier aanzien tussen beëindiging van en handhaving in de dienst moest worden gekozen, werd uitgeschakeld. De besluiten van 20 maart en 26 juni 1968 moeten derhalve nietig worden verklaard. Dat wil tevens zeggen, dat verzoeker nog steeds bij de Commissie in dienst is. Voor toekenning van een — subsidiair gevorderde — schadevergoeding acht ik geen termen aanwezig.

Nu het verzoek moet worden toegewezen, zal de Commissie alle kosten van het geding hebben te dragen.